УДК 811.161.2'373.46:621.3
Біленко Т.Г.
доц. НУ «Запорізька політехніка»

ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМИ ЯК СКЛАДНИК СУЧАСНОГО МОВНОГО ПРОСТОРУ

Т.Г. Біленко

У сучасному мовному просторі електротехнічна термінологія є однією з найдинамічніших та найінтернаціоналізованіших підсистем мови. Це зумовлено стрімким розвитком науки та техніки, глобалізаційними процесами й потребою уніфікації професійної комунікації. Інтернаціоналізми, що функціонують у багатьох мовах із близьким або тотожним значенням, забезпечують точність, однозначність і ефективність обміну інформацією між фахівцями різних країн.

За останні десятиліття інтерес лінгвістів до мовної інтернаціоналізації значно зріс, що пов'язано з активізацією досліджень у сфері мовних контактів і міжнаціональної комунікації. Вагомий внесок у розроблення цієї проблематики зробили В. Акуленко, І. Білодід, Е Вюстер, А. Д'яков, Т. Кияк, І. Кочан, Т. Панько, Е. Скороходько та інші дослідники. Їхні праці формують цілісне уявлення про закономірності функціонування та адаптації інтернаціоналізмів в українській мові, висвітлюють як переваги цього явища, так і дискусійні аспекти, пов'язані із збереженням мовної ідентичності.

Дослідники підкреслюють, що англіцизми, які набули статусу інтернаціоналізмів, значно полегшують міжкультурну комунікацію та сприяють формуванню глобального наукового дискурсу. Водночас їх активне проникнення в національні мови актуалізує проблему мовного балансу між інтернаціональним і національним компонентами, що потребує свідомої мовної політики та нормативного регулювання.

Актуальність дослідження визначається необхідністю системного аналізу електротехнічної інтернаціональної термінолексики, яка активно розвивається та інтегрується в національні мовні системи. Інтенсивне поширення інтернаціоналізмів пов'язане з технологічним прогресом, міжкультурною взаємодією та зростанням ролі англійської мови як мови міжнародної науки.

Метою дослідження є аналіз структурно-семантичних і функціональних особливостей електротехнічних інтернаціоналізмів. Для досягнення мети

передбачено визначення сутності поняття «інтернаціоналізм», характеристику джерел їх походження, класифікацію та аналіз функціонування в професійному мовленні.

Електротехнічна інтернаціональна термінолексика формується переважно на основі греко-латинських та англомовних елементів. До першої групи належать усталені терміни: *генератор, індукція, потенціал, електрод, конденсатор*. До другої – новітні запозичення: *транзистор, інтерфейс, модем, контролер, дисплей*. Таке поєднання традиційних і сучасних компонентів забезпечує як стабільність, так і відкритість терміносистеми до інновацій. У межах різнопараметрального аналізу інтернаціоналізми класифікуються за кількома критеріями. За семантичним параметром виділяють назви пристроїв (*трансформатор, резистор, осцилограф*), процесів *(індукція, резонанс, модуляція)*, фізичних величин *(амплітуда, частота, імпеданс)* та властивостей *(провідність, стабільність, чутливість)*. За структурою розрізняють прості *(анод, катод)*, похідні *(індикатор, регулятор)*, складні (*мікроконтролер, фотодіод)* та терміни-словосполучення *(імпульсний генератор)*. За походженням інтернаціоналізми поділяються на класичні *(електрон, індукція)*, новітні англіцизми *(сервер, адаптер*) та гібридні утворення (*мікросхема, термістор*). За функціональним критерієм виділяють вузькоспеціальні (імпеданс), загальнонаукові (система) та міжгалузеві (сигнал, протокол) одиниці.

Окрему групу становлять епонімічні терміни, утворені від імен учених: *ампер, вольт, ом, ват, герц, тесла*. Вони належать до повних інтернаціоналізмів, оскільки зберігають подібність форми та значення в багатьох мовах світу. Часткові інтернаціоналізми поєднують інтернаціональні та національні компоненти (*електричний струм, магнітне поле, електричний сигнал)*, що забезпечує баланс між глобальним і національним у термінології.

Інтернаціоналізми виконують низку важливих функцій: сприяють стандартизації термінології, забезпечують точність передавання інформації, полегшують міжкультурну комунікацію та сприяють економії мовних засобів. Водночас їх активне поширення актуалізує проблему збереження мовної ідентичності та потребує нормативного впорядкування.

Отже, електротехнічна інтернаціональна термінолексика є складною багаторівневою системою, що відображає взаємодію глобальних і національних мовних процесів. Вона забезпечує ефективність науково-технічної комунікації, водночас потребуючи гармонійного поєднання з національними мовними ресурсами. Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням адаптаційних процесів інтернаціоналізмів та їх функціонування в різних типах дискурсу.